

מסורת הש"ס

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

עין משפט נר מצוה

ל.

שנאמר והכנסם גזול וגו'. להשכחן קרא דאוסר להביא מזהו בעצירה: **מה פסח אין לו הפנה.** לאחר זמן להקריבו שהרי מוס קצוה עולמית הוא: **אף גזול.** ילפינן מינה דאין לו תפנה לאחר זמן ואפילו ביאוש דשמעינן ליה למריה דמייאש ואמר ווי ליה לחסרון כס ואע"ג דלענין

מקני אמרינן בצבא קמא (פסח). דקני ליה ביאוש והוי ידידה אפי"ה אקרוצי למזבח לא: **שונה גזל בעולה.** בעולות שאתם מביאין לי אני שונה את הגזל שאתם גוזלים אותם ואע"פ שהכל שלי ואף מתחלה שלי הייתה: **אסמר נמי.** דטעמא דמתני' בגזול ביי"ט שני משום מזהו הצאה בעצירה: לא שנו. דגזול פסול: **מחוק שיואל בשאול.** דהא ביי"ט שני לא כתיב ללם למעוטי:

נעולם ביי"ט ראשון. ולא תידוק כדדייק' הא שאל כשר דכ"ש דשאל פסול ומתני' לא מביעיא שאל קאמר: **אימא ספס גוילה.** מיד ואע"ג דלא שמעינן דלייחש: **יאוש צעלים הוא.** שהי בפניו הוא גזול מידו ואין כח להזיל: **קמ"ל.** דעד דשמעינן דלייחש לא קני ליה דמימר אמר השתא הוא דתקין מינאי למחר תפסינא ליה דיינא: **אוונכרי.** תגרי כל דכר להשתכר בו כגון כלים קטנים מחטין ומסריקות ולונזין וקורין מרז"ש:

וי זניינו אפס מנכרים. כשתקנו דסם מן הנכרים לאגוד צהן להושענא: **ליגווא אינהו.** הם יחטכוהו מן המוכזר ויתנוהו ללם: **מאי טעמא ספס עו"ס.** גזול ארעא מישאל נינהו. ושמה אותו קרקע מישאל הוא: וקרקע

לאו ידידה הוא אלא ביום טוב שני וקתני גזול פסול (רבא אמר) לעולם ביום טוב ראשון ולא מביעיא קאמר לא מביעיא שאל דלאו ידידה הוא אבל גזול אימא סתם גוילה יאוש בעלים הוא וכדידיה דמי קא משמע לן אמר להו רב הונא להנהו "אוונכרי" כי זבניתו אסא מעכו"ם לזנינו אסא תאון אלא לגזוזה אינהו ויהבו לכו מאי טעמא סתם עובדי כוכבים גולאי ארעתא נינהו וקרקע

גליון הש"ס
תוס' ר"ה משום כי ואת' לקמן דפסלינן לולב של אשירה. וכו' אלו קושיא כי כ' דיל' דלרין ליתן טעם לשמואל דלא ס"ל למזהו הצאה בעצירה ועי"פ ביי"ט צ' דרנן דמ"מ אשירה פסול משום כמותו וכו' ועדיף יס להקשות דלמה לי קרא מן הבקר להזיל העצד מיוק ליה משום מזהו הצאה בעצירה:

משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה. והדמיא לקמן פ' לולב ועברה (ד' מג.) ללם משללם להזיל את השאול ואת הגזול משום שאל אינטריכא דכלאו ללם נפקא לן גזול משום מזהו הצאה בעצירה דאע"ג דקרא גזי קרנן כתיב הוא הדין בכל מנות דהויא דאוריית' כדמוכזצריה הגזול קמא

(צ"ק ד' נד.) גזי הרי שגול סאה של חטין וטחנה ואפאה והפריש ממנה חלה דאין זה מצדן אלא מנאך ו"א"ת לקמן (ד' נז.) דפסלינן לולב של אשירה ושל עיר הנדחת משום דמיכתת שיעוריה תיפוק ליה משום מזהו הצאה בעצירה וכו' אמאי שרינן דלאו אשירה דמשה וי"ל דלא דמי לגזול דמחמת עצירת הגזול צאה המזהו

שיולא בו אכל הני אטו מחמת עצירה שנעשית בו מי נפיק ציה ומיהו יס ספרים דגרסי' לקמן (ד' נה.) אמתני' דאתרוג של אשירה מ"ט משום דהוה ליה מזהו הצאה בעצירה וגיסיא משוובת היא אלא טעמא משום דמיכתת שיעוריה דאתרוג נמי צני שיעור כאלו או כצילה דאף על גב דלמרינן לקמן (ד' נה.) טעמא משום דלא גמר פירא מכל מקום צענין דמינכר לקחתה דמהאי טעמא

פסלינן לקמן (ד' נה.) פלפלין ומיהו תימנה דפרק כל שעה (פסחים ד' נה.) דתניא אין יולא ידי מזה בטובל ודרש ליה מקרא תיפוק ליה משום מזהו הצאה בעצירה דקא אכלי אסורא ונפיק ידי מזה":

בי יקריב מבם אמר רחמנא ו"א
ידידה הוא. תימנה דמכרובה (צ"ק ד' סו.) ממעט גזול מדכתיב קרצו והכל ממעט ליה מדכתיב מכס ואע"ג דאיכא דמוקי לה התם בגזל קרצן דחצירה מ"מ קשה למאן דלא מוקי ליה הכי ועוד קשה דהתם משמע דלפני יאוש לא נקרי קרא דדרש קרצו ולא הגזול וקאמר ה"ד איילמא לפני יאוש למה לי קרא ועוד קשה

דאמר הכא ומקרבנכם דסיפא דקרא קא דרש כמו שמפר"ת גזי לא תחתן דסוף האומר בקדושין (ד' סח.) לא משמע כן כלל וי"ל דהא דקאמר במכרובה לפני יאוש למה לי קרא משום דלפני יאוש אין יכול להקדים והרי הוא חולין כדלמרינן גזל ולא נמאשו הצעלים שניהם אינם יכולים להקדים דאש כי יקדים את ציתו אמר רחמנא מה ציתו י' צרשותו דא"י דמכרובה (צ"ק ד' סח.) ואפילו מאן דפליג לא פליג אלא בצעלים אבל בגזול גופיה מודה דאין יכול להקדים והא דמיתני הכא קרא דמכס אע"ג דמצינו נפקא אורחא דגרמא דכתיב דמייתי מכס משום דאי לא כתיב ציתו הוה מוקמין מכס להך דרשה אבל השתא דמיתני הני קראי אייתר ליה מכס להזיל את המומר ולכס חלקמי

ודכוותה אשכחן פרק אחד דיני ממונות (פסחים ד' נד.) דרש' נגעים ציוס מדכתיב וציוס הראות צו וצפ"ק דמועד קטן (ד' טו.) מוקי לה לתמן דיש יוס שאתה רואה ויש יוס שאין אתה רואה וציוס נפקא לן מדכתיב כנגע נראה לי ולא לאורי וכן בשליה פרק שני דמגילה (ד' כ.) דלא מוהלין אלא ציוס דכתיב ציוס השמיני ובפרק ר"א דמילה (שבת ד' קג.) מוקי ליה ציוס אפילו בשבת וליה ממעט מדכתיב צן שמונת ימים ועוד איכא דכוותיהו דוכתי טוואש: **הא קנייה ביאוש.** וקרינא ציה (ה) ללם משללם משמע דקסבר ר' יוחנן יאוש כדי קנה וקשה דמכרובה (צ"ק ד' סח.) קאמר ר' יוחנן דתשלומי ארבעה וחמשה חזיבה צין לפני יאוש צין לאחר יאוש ואי יאוש קני אמאי חייב שלו הוא טובח שלו הוא מוכר כדי האי גוונא דייק התם לעיל (ד' קו.) רב שטת אמילתיה דרב דקאמר כי ימים ארבעה אלא השתא אז חשיב מזהו ועוד דבהגזול בתרא (שם ד' קט.) שמעינן דהדיא לר' יוחנן משמיה דר' ינאי דשינוי רשות ואח"כ יאוש לא קני ויש ספרים דגרסינן הכא

הא קנייה וכו' ואפילו גרסינן ביאוש יס לפרש דהכי קאמר הא קנייה ביאוש ושינוי השם כדלמרינן במכרובה (שם ד' קו.) הגנב והגזול הקדש הקדש ואפילו למאן דאמר יאוש לא קני משום דהא איכא יאוש ושינוי השם מעיקרא חולין והשתא הקדש וא"כ מאי פריך התם אצ"י לרבא דאמר יאוש קני מדכתיב קרצו ולא הגזול ואמאי דחיק לשנויי דגזל קרצן דחצירה הא ממה נפשך התם קני דאיכא יאוש ושינוי השם ומ"מ מייפסיל להקריבה משום מזהו הצאה בעצירה כדלמרינן הכא וכמו כן קשה בסוף ההיא שמעתתא דדייק רבא דיאוש כדי לא קני מדכתיב קרצו ולא הגזול ועולא נפקא ליה התם מגזול דומיא דפסח דלית ליה תקנתא וי"ל דאס איתא דיאוש כדי קני הוי שלו קודם הקדש וכו' לא חשיב מזהו הצאה בעצירה וכן מוכח לקמן בשמעתין גזי י' (גכרי) וליקנינהו צנינוי השם משמע דאי קנו ליה מזה נפקי ציה ולא חשיב מזהו הצאה בעצירה אלא אי יאוש כדי לא קני ועל ידי הקדש קא קני ליה דאיכא יאוש ושינוי השם השתא אז חשיב מזהו הצאה בעצירה וזכולה שמעתין דלא חשיב מזהו הצאה בעצירה היכא דקני ליה מאינן דקני למימר דקני קודם צאגודה אפילו למאן דלא צני

אגד הא קני ליה קודם י"ט דלכתי לא חל חיוב מזהו ואי נמי אפילו ביי"ט דלא דמי למקדים דחל קנין והקדש צידד והא דשמעינן ליה (ט) לעיל לעולא דהגזול בתרא (שם ד' קה.) גזי פלוגתא דר"ש ורבנן בעירות של גזל ושל גזול אי סתם גניבה יאוש צעלים או סתם גולה קאמר דקאמר עולא מחלוקת בסתם אבל בדיוע דכרי הכל קני התם איכא יאוש ושינוי השם כדלמרינן בההיא שמעתא דמכרובה (שם ד' קו.) דמעיקרא קרו ליה משכא והשתא קרו ליה אצחא והא דמשמע צריש הגזול קמא (שם ד' נד.) בההיא דגזול סאה דאף על גב דשינוי קונה חשיב מזהו הצאה בעצירה אף על פי שקנאו צנינוי מעשה קודם שצא לידו חיוב חלה התם דיחויא צעלמא הוא אי נמי שאני צרכה דאיכא נמי הוכרה לשם משום ולפי שטת זו דריך ליישכ סוגיא דהניחין (גיטין ד' קה.) דלמחר עולא דכר תורה צין נועשה צין לא נועשה אינה ממכרת וסוגיא דהגזול בתרא וסוגיא דמכרובה ור"ת מפרש צנינן אחר משום קשה דעולא והרבה דמכרובה במכרובה ובפרק הנזקין (שם ד' נה.)

מתוך שיוצא בשאול יוצא בגזול. הכא דווקא שהוא מדרבנן לא חייס אמלואה הצאה בעצירה: וקרקע

ו א מיי פ"ח מהל' לולב הלכה א טו"ש"ע א"ח פ"ח תרמ"ט טפ"ק א: ז ב מיי פ"ח מהלכות אסורי מצות הלכה ז סגול לאין שיט: ח ג טו"ש"ע א"ח סימן תרמ"ט טפ"ק א: בה"ה:

לעזי רש"י
מרי"ש (מריד"י"ש).
מכריז, סודית, רובלים.

רבינו חננאל
ובשאר הימים נמי לפני יאוש (א) דהא אינו שללם, לאחר יאוש משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה, שנאמר כי אני ה' אהוב וגו'. אתמר נמי אמר ר' אסי, יבש פסול לפי שאינו הדר, גזול פסול משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה. ור' יצחק פליג ואמר, הני מילי ביום טוב ראשון, אבל בשמי ראשון, מתוך שיוצא בלולב שאל יוצא נמי בגזול אחר יאוש, מיתבי

על ר' יצחק ממתני דקתני לולב הגזול והיבש פסול, ודייקין מינה גזול פסול, הא שאל כשר, ושאל כשר לא משכחת ביום טוב ראשון דהא בהדיא כתיב ללם למעוטי אפי' השאול, אלא משני ורליך

השאול כשר, ואפילו הכי גזול פסול. ומשני רב אשי מתני' לעולם ביום ראשון, ואיצטרי ס"דא שאל דאי לאו ידידה, אלא גם גזול אימא סתם גזילה דייאוש בעלים היא, וקנייה ביאוש וידידה הוא, קמ"ל. דלא. כדאמר ר' חייא לאונכרי, פ"י כגון (ב) בית של נשיא הממונה בצרכיו, וכיוצא בנשיא אנשים חשורין, הממונן

בצרכיהן נקראין [אונכרי]. אמר להו כי זבניתו אסא, ליגווא אינהו אסא, כי היכי וליהוי יאוש בידיהו דגויס ושינוי רשות בדייכו, דגויס גולני נינהו

(א) הדבר תמוה דהא ביי"ט שני לא צני רק טעמא משום מזהו הצאה בעצירה ואולי דהאי ט"ס נפל כגלן וי"ט.

(ב) נראה דל"ל פ"י כגון הממונה צנית הנשיא צרכיו ויכולא בנשיא וכו'.